

บันทึก

เรื่อง อำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ในการสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการ
ของสหกรณ์ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์
พ.ศ. ๒๕๑๑

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๑๐๑/๑๕๐๙ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมส่งเสริมสหกรณ์ซึ่งเป็นส่วนราชการ ทำหน้าที่ส่งเสริม ควบคุม ดูแล สหกรณ์ต่างๆ ให้ดำเนินกิจการไปตามหลักการ วิธีการ ข้อบังคับ และกฎหมาย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้มีปัญหาคอขวดเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติดังกล่าวว่า นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจตามความในมาตรา ๔๗^๑ ในการสั่งให้ คณะกรรมการดำเนินการรักษาการออกจากตำแหน่งได้หรือไม่ กล่าวคือ สหกรณ์แห่งหนึ่งมี ข้อบังคับซึ่งจดทะเบียนไว้กำหนดว่า “ให้คณะกรรมการดำเนินการอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปีทาง บัญชี แต่เมื่อครบวาระแล้ว หากยังไม่มีทางเลือกตั้งกรรมการดำเนินการคณะใหม่ก็ให้ คณะกรรมการดำเนินการคณะเดิมอยู่ในตำแหน่งไปก่อนจนกว่าจะมีการเลือกตั้งกรรมการ ดำเนินการคณะใหม่” และยังได้กำหนดการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการไว้ในข้อ ต่อไปว่า “กรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้ (๑) ถึงคราว ออกตามวาระ (๗) นายทะเบียนสั่งให้ออกทั้งคณะหรือรายตัว” หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าก่อน ล้นปีทางบัญชี สหกรณ์แห่งนี้ได้เกิดข้อบกพร่องเกี่ยวกับกิจการและการเงินขึ้น และยังมีได้รับการ แก้ไขให้ลุล่วงไป ครั้นสิ้นปีทางบัญชีแล้ว และเป็นคราวครบวาระของกรรมการดำเนินการด้วย แต่

^๑มาตรา ๔๗ ในกรณีที่คณะกรรมการกระทำการไม่ถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ของตนจนทำให้เสื่อมเสียประโยชน์ของสหกรณ์จำกัด หรือสมาชิก หรือสหกรณ์จำกัดมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน หรือการ บัญชีตามรายงานการสอบบัญชีตามมาตรา ๔๔ หรือกิจการหรือภาวะการเงินตามรายงานการตรวจสอบตาม มาตรา ๔๕ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือผู้ตรวจการสหกรณ์ แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นผู้รู้หรือพบ ข้อบกพร่องนั้นแจ้งเป็นหนังสือ สั่งให้คณะกรรมการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการที่นายทะเบียน สหกรณ์กำหนดให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้ง ถ้าไม่แก้ไขให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผลพอสมควรและนายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่ายังไม่สมควรจะสั่งให้เลิกสหกรณ์จำกัดตาม มาตรา ๕๑ แล้ว ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการดังต่อไปนี้ได้

(๑) ให้คณะกรรมการออกจากตำแหน่งกรรมการทั้งคณะหรือให้กรรมการซึ่งเกี่ยวข้องกับ การนั้นออกจากตำแหน่งกรรมการ

(๒) ให้ระงับการปฏิบัติบางส่วนที่เป็นเหตุให้เกิดข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของ สหกรณ์จำกัดหรือสมาชิก

(๓) ให้หยุดดำเนินการชั่วคราวเพื่อปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้แล้วเสร็จตามวิธีการ ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ยังมิได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการคณะใหม่ นายทะเบียนได้มีคำสั่งตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ฯ ให้คณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งมีฐานะเป็นเพียงคณะกรรมการรักษาการตามข้อบังคับแก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน คณะกรรมการดำเนินการดังกล่าวเพิกเฉยไม่แก้ไขข้อบกพร่องตามคำสั่งให้แล้วเสร็จในเวลากำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรดังนี้ นายทะเบียนสหกรณ์จะใช้อำนาจตามมาตรา ๔๗ (๑) โดยมีคำสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการนั้นออกจากตำแหน่งทั้งคณะหรือรายบุคคลได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว ประกอบกับได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์) แล้ว เห็นว่า คณะกรรมการดำเนินการซึ่งอยู่ในตำแหน่งหลังจากครบวาระแล้วย่อมจะต้องดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนของสหกรณ์ ตลอดจนจะต้องควบคุมดูแลให้สหกรณ์ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายและข้อบังคับของสหกรณ์ต่อไป และโดยที่นายทะเบียนสหกรณ์เป็นผู้มีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติการของสหกรณ์ให้ถูกต้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ฯ ซึ่งเมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการดำเนินการดังกล่าวกระทำการบกพร่องเกี่ยวกับกิจการและการเงินและยังมิได้แก้ไขให้ลุล่วงไป นายทะเบียนสหกรณ์ย่อมมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งได้ และหากยังไม่ได้แก้ไขให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผลพอสมควร เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์เห็นสมควร นายทะเบียนสหกรณ์ย่อมมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการนั้นออกจากตำแหน่งกรรมการทั้งคณะหรือให้กรรมการซึ่งเกี่ยวข้องกับกรณีนั้นออกจากตำแหน่งกรรมการได้ตามมาตรา ๔๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ฯ

(ลงชื่อ) ม. ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๓๗